

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande över betänkandet *Biometri – för en effektivare brottsbekämpning* (SOU 2023:32)

Ert dnr Ju2023/01494

Domstolsverket har granskat betänkandet *Biometri – för en effektivare brottsbekämpning* (SOU 2023:32) mot bakgrund av den verksamhet som bedrivs av myndigheterna inom Sveriges Domstolar, dvs. utifrån hur förslaget kan tänkas påverka verksamheten ekonomiskt, organisatoriskt och utbildningsmässigt. Granskningen har även omfattat hur förslaget kan påverka verksamhetsstöd och arbetsformer.

Domstolsverket har bedömt att utredningen inte innehåller något förslag som i någon större mån påverkar Sveriges Domstolar i dessa avseenden.

Domstolsverket anser emellertid att det finns aspekter som ytterligare bör belysas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Inledningsvis vill Domstolsverket framhålla att många av förslagen innebär långtgående intrång i den personliga integriteten. Innan införandet av lagstiftning av detta slag bör noggranna integritetsanalyser göras. Det är verkets uppfattning att utredningen inte i tillräcklig mån analyserat förslagen i detta avseende. Domstolsverket tillstyrker därför inte förslagen.

Passregistret

Utredningen resonerar främst kring det integritetsintrång som själva sökningen i registret innebär för de individer som blir föremål för en sökning. Den personuppgiftsbehandling som själva sökningen innebär är emellertid endast en typ av behandling av uppgifterna. En annan behandling som, enligt Domstolsverket, också kräver en ingående bedömning är den som föregår sökningen, nämligen registreringen/insamlingen av uppgifterna. Enligt förslaget ska biometriska uppgifter samlas in och registreras för *alla* som får ett svenskt pass utfärdat. Alla innehavare av svenska pass blir därmed sökbara i systemet. Det är således tal om en generell och systematisk insamling av biometriska data som ska samlas i ett nytt register och användas i brottsutredande syften.

Det är Domstolsverkets uppfattning att utredningen inte gjort en uttrycklig kartläggning och bedömning av vilka integritetsrisker denna insamling medför. Utan en sådan kartläggning är det svårt att göra en relevant nödvändighets- och proportionalitetsbedömning. Förslaget berör en stor mängd personer (en majoritet av den svenska befolkningen) som helt saknar

koppling till brott eller kriminalitet. Bedömningen av nödvändighet och proportionalitet blir därför särskilt viktigt.¹

Utan en fullgod bedömning enligt ovan framstår förslaget även som svårförenligt med de grundläggande principer som kommer till uttryck i EU:s rättighetsstadga. Bedömningen av om det är nödvändigt och proportionerligt att samla in biometriska uppgifter från alla dem som får ett pass utfärdat ska göras i förhållande till ändamålen med insamlingen (i detta fall allmänintresset att utreda och lagföra brott) och de kränkningar av de grundläggande rättigheterna, i synnerhet rätten till respekt för privatlivet (artikel 7) och skyddet för personuppgifter (artikel 8), som insamlingen ger upphov till. Då det är tal om en insamling av biometriska uppgifter som ska ske utan åtskillnad och generellt, kan bedömningen svårligen utmynna i att insamlingen kan anses som nödvändig och proportionerlig.²

Domstolsverket noterar att utredningen bedömer att utredningsmetoden kommer att kunna användas för att hitta misstänka gärningsmän men att det är svårt att uppskatta hur många jämförelser i registret som årligen kommer att göras då frekvensen styrs av hur brottsutredningen ser ut i varje enskilt fall. Antalet jämförelser kommer enligt utredningen begränsas av de formella förutsättningarna och kvalitén på de spår som ska användas för jämförelsen. Detta innebär, enligt Domstolsverket, att det är svårt att avgöra om utredningsmetoden blir effektiv och kommer att leda till fler lagföringar. Även detta bör få betydelse vid bedömningen av om förslaget är proportionerligt.

Överföring av känsliga personuppgifter till tredje land

Förslaget som handlar om att möjliggöra matchningar mot uppgifter i DNA-baserade släktforskningsdatabaser innebär att känsliga personuppgifter överförs till privata aktörer i tredje land, alltså utanför EU. Utredningen har haft svårt att bedöma när en överföring kan tänkas vara tillåten, se sid. 504. Avsaknad av tydliga ställningstaganden i detta avseende kan i sig medföra betydande risker för felbedömningar och därmed ökade risker för de registrerade.

Krav på domstolsprövning

Under alla förhållanden menar Domstolsverket att det i den fortsatta beredningen bör utredas om förslagen om att möjliggöra biometriska jämförelser med uppgifter i register som inte förs i brottsutredande syften och förslaget om DNA-baserade släktforskningsdatabaser bör kompletteras med åtgärder som skulle medföra att en rimligare balans uppnås mellan intresset av att en ökad lagföring och intresset av skydd för den personliga integriteten. Domstolsverket anser exempelvis att utredningen inte i tillräcklig mån redogjort för skälen för att man inte anser att det är lämpligt att ställa krav på domstolsprövning som kontrollmekanism och integritetshöjande åtgärd. En domstolsprövning skulle kunna bidra till att

¹ De principer som kommer till uttryck i EU-domstolens dom den 26 januari 2023 mål C-205/21 (V.S. mot Ministerstvo na vatreshnite raboti m.fl.) punkt 128-130 är relevanta och bör beaktas. Se även Europadomstolens dom den 4 december 2008 mål nr 30562/04 och 30566/04 (S och Marper mot Förenade Kungariket).

² Jämför ovan angivna avgöranden. Se även det särskilda yttrandet, sid. 607-611.

intrånget inte blir mer omfattande än vad som är absolut nödvändigt i det enskilda fallet.

Detta yttrande har beslutats av rättschefen Charlotte Driving. Föredragande har varit juristen Sarah Ossowski Tibell.

Charlotte Driving

Sarah Ossowski Tibell